

SŁOWNICZEK

ANTEPENDIUM – zasłona lub zakrycie podstawy ołtarza.

APSYDA – w architekturze pomieszczenie zamykające prezbiterium lub nawę, najczęściej na rzucie półkola.

ARKADA – element architektoniczny: dwie podpory zamknięte górnym łukiem.

ATRYBUT – symbol lub przedmiot pozwalający rozpoznać przedstawianą postać.

BAZYLIKA – w architekturze kościół wielonawowy o nawie środkowej wyższej od bocznych.

BELKA TĘCZOWA – łuk arkadowy lub pozioma belka na styku nawy głównej i prezbiterium, często z krucyfiksem oraz figurami Matki Boskiej i św. Jana.

CHÓR → PREZBITERIUM

CHÓR MUZYCZNY (empora organowa) – pomieszczenie na instrumenty muzyczne.

EPITAFIUM – ozdobna tablica ku czci zmarłego.

FASADA – elewacja budynku wyróżniona spośród pozostałych odmienną kompozycją architektoniczną.

FERETRON – przenośny, obustronny obraz lub rzeźba na podstawie.

FILAR – w architekturze pionowa podpora o przekroju najczęściej czworobocznym.

GIRLANDA – wieniec z kwiatów lub owoców.

HALA – budowla sakralna, w której wszystkie nawy mają tę samą wysokość, a nawa główna pozbawiona jest okien.

IKONA – obraz kultowy wyobrażający osoby święte, sceny biblijne i liturgiczne.

IKONOGRAFIA – nauka pomocnicza historii sztuki zajmująca się rozpoznawaniem, klasyfikowaniem, badaniem tematów dzieł sztuki.

KAPLICA – małe miejsce kultu, wolnostojąca lub połączona z większym budynkiem.

KAMPANULE – ornament w kształcie zwisających dzwoneczków kwiatowych.

KOGUCI GRZEBIEŃ – ornament przypominający płomień lub grzebień koguta.

KOLUMNA – w architekturze pionowa podpora najczęściej o przekroju koła, pełniąc również funkcję dekoracyjną; składa się z głowicy, trzonu i bazy.

KRATKA REGENCYJNA – ornament o wyglądzie kratownicy.

KRUCYFIKS – krzyż z przedstawieniem Chrystusa.

KWIATON – dekoracyjny element w kształcie kwiatów czy liści, wieńczący wimpergi, pinnakle itp., charakterystyczny dla gotyku.

LIZENA – płaski pionowy pas muru lekko występujący z jego lica w odróżnieniu od pilastra bez głowicy i bez bazy.

MENSA – część ołtarza, często w kształcie skrzyni.

NAWA – miejsce dla wiernych, między prezbiterium a kruchtą.

ORNAMENT – motyw lub zespół motywów dekoracyjnych.

PERIZONIUM – tkanina okrywająca biodra ukrzyżowanego Chrystusa.

PILASTER – płaski filar przyścienny z głowicą, trzonem i bazą.

PINAKIEL – element architektoniczny w postaci wysmukłej, zazwyczaj czworobocznej sterczyny; dekorowany żabkami, kwiatonem na szczycie; charakterystyczny dla gotyku.

PORTAL – ozdobne obramienie otworu wejściowego.

PREZBITERIUM (chór) – miejsce wydzielone dla duchowieństwa.

ROCAILLE – (czytaj „rokaj”) ornament rokokowy przypominający stylizowane małżowiny uszne.

STALLE – ławy przeznaczone dla duchowieństwa.

SZAFKA OŁTARZOWA – rodzaj ołtarza często z ruchomymi skrzydłami przypominającymi szafę.

TRANSEPT – nawa poprzeczna.

WIMPERGA – w architekturze gotyckiej dekoracyjny trójkątny szczyt, umieszczany w zwieńczeniu ołtarza, okna, portalu.

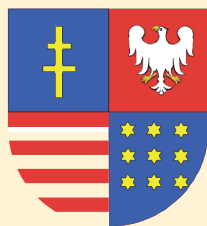
WOLUTA (ślimacznica) – element architektoniczny i motyw ornamentalny w kształcie spirali lub zwoju.

ZACHEUSZKI – znaki dedykacyjne, umieszczane na ścianach świątyni w miejscu ich namaszczenia, dokonanego przez biskupa, w trakcie liturgii poświęcenia kościoła, miejsca konsekracji kościoła.

ŻABKA – element dekoracyjny w kształcie zwiniętych liści lub pączków.

Na podstawie *Słownika terminologicznego sztuk pięknych* S. Kozakiewicza, Warszawa 1997.

Projekt zrealizowano
przy wsparciu finansowym
Województwa Świętokrzyskiego

Realizacja

Patronat

Wszelkie prawa zastrzeżone. Materiały „Sztuka na krążkach” są przeznaczone do bezpłatnego rozprowadzenia, odtwarzania i drukowania w szkołach i placówkach kulturalnych. Nie mogą być wykorzystywane w sposób niezgodny z przeznaczeniem i redystrybuowane bez pisemnej zgody.

Wykonanie: Katarzyna Wydra & Barbara Łepkowska / Plenerownia

Copyright © 2010 Plenerownia, Dzierżgów 72, 29-135 Radków, www.plenerownia.com